

СН 114606

Димитър Събев

**ПЛАНИНСКИТЕ
РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ**

Икономика и население

НЕ СЕ ИЗНАСЯ

София, 2024

11 93684

332 (234.723)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

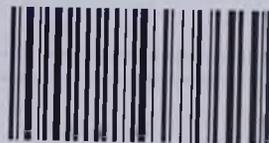
проф. д-р Боян Дуранкев

доц. д-р Огнян Боюклиев

3.
27
20.2

БИБЛИОТЕКА - УНСС

Инв. №

120000133734

133734

© Издателство „Изток-Запад“, 2024

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Димитър Събев, автор, 2024

© Руслан Йорданов, снимки, 2024

© Андрей Димитров, оформление на корицата, 2024

ISBN 978-619-01-1411-6

Димитър Събев

ПЛАНИНСКИТЕ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ

Икономика и население

Съдържание

Въведение 9

Първа глава

Изследване на икономиката

и населението в планинска България..... 15

Хипотези за дългосрочното демографско
и стопанско развитие на българските планини..... 15

Фокус и инструменти на изследването 24

Преглед на литературата за
икономиката и населението на планините 31

Кои са планинските общини в България? 38

Групиране на планинските общини в България 46

Втора глава

Икономически сектори и отрасли

в планинските райони на България 53

Фази в социално-икономическото
развитие на българските планински райони 53

Прединдустриална фаза..... 54

Индустриална фаза 61

Постиндустриална фаза..... 64

Първичният сектор в планинските райони на България 66

Вторични сектори в планинските райони на България..... 81

Добивна промишленост..... 83

Енергетика 92

Преработваща промишленост..... 96

Третичният сектор в планинските райони на България 111

Трета глава

Демографски проблеми**на планинските общини в България..... 120**

Обезлюдяване и застаряване на населението

в планинските райони на България..... 120

Моноиндустрии и демографски процеси

в българските планини: пет примера..... 131

*Оловно-цинковият комплекс в Родопите:**развитие и демографски последици 133**Демографски ефекти от индустриалния туризъм в Банско 139**Тютюневата моноиндустрия**в българските планини през ХХ в. 143**Опити за повторна диверсификация след моноиндустрията 146*

Миграционни процеси в планинските райони на България..... 151

*Трудови миграции в две жизнени**общини в Югозападна България..... 151**Миграционни процеси в планинските райони в края на ХХ в. 153**Механичен прираст на населението**в планинските райони в периода 2016–2020 г. 157**„Завръщане към земята“ – обхват и значение в България..... 162*

Възможности за демографска и стопанска

стабилизация на планинските райони..... 165

*Столицата като фактор за повторно**заселване на планинските райони 166**Границата като бариера и стимул**за развитието на планинските райони 171**Домашната икономика: от белег за бедност към бизнес модел 176*

Четвърта глава

Въздействие на икономическата структура**върху демографията на планинските райони..... 182**

Общ модел на взаимодействие между

икономическа активност и демография..... 182

Статистически анализ на факторите

за обезлюдяването на планинските райони..... 189

Фактори, определящи бедността

и безработицата в планинските райони..... 197

Историческо въздействие на индустриализацията	201
Преработваща промишленост, производителност и социално-икономическо развитие	207
Разнообразието в икономическата структура като фактор за регионално развитие	215
Пета глава	
Устойчиво развитие на планинските райони на България.....	224
Комплексен подход към безработицата и бедността	225
Преработка на природните ресурси в планинските райони	228
Избягване на моноиндустрии, особено в добивната промишленост	232
Обогатяване на продукцията на планинските райони.....	235
Стратегии на издърпване вместо стратегии на избутване.....	240
Иновативни форми на управление и собственост.....	246
Планирано свиване и ограничаване на вреден растеж.....	253
Информация за планинските райони	257
Заключение	260
Литература	264
Приложения.....	271